CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
юридичний факультет
кафедра приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан юридичного факультету
_____
д.ю.н., проф. Віталій ГОРДЄЄВ
« 31 » _____ 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

СПАДКОВЕ ПРАВО
Вибіркова навчальна дисципліна

Освітня програма: Право
Спеціальність: 081 Право
Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти: перший бакалаврський
Факультет: юридичний
Мова навчання: українська

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни *«Спадкове право»* складена відповідно до Освітньої програми «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 Право галузі знань 08 Право.

Розробники: Малєнко Ольга Валеріївна, асистент

Викладачі, що забезпечують читання даної навчальної дисципліни:
Малєнко Ольга Валеріївна, асистент

Затверджено на засіданні кафедри приватного права
Протокол № 1 *від «*27*»* серпня *2026 року*

Завідувачка кафедри _____ д.ю.н., проф. Ніна ГЕТЬМАНЦЕВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету
Протокол № 1 *від «*28*»* серпня *2026 року*

Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету _____ PhD, ас. Лаура БЗОВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Мета навчальної дисципліни «Спадкове право» полягає отриманні студентами комплексу теоретичних знань у сфері спадкових правовідносин, а також формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування правових норм, що регулюють спадкові правовідносини; уміння використовувати механізми регулювання спадкових правовідносин; здатність виконувати консультативну діяльність, пов'язану із застосуванням окремих положень спадкового законодавства; уміння самостійно здійснювати пошук та аналіз правових норм в рамках застосування спадкового законодавства; уміння виявляти, аналізувати та інтерпретувати правові джерела.

Основними ***завданнями*** дисципліни є:

а) формування навиків розуміння та аналізу щодо:

- теоретичних підходів до поняття і видів спадкування;
- специфіки статусу суб'єктів спадкових правовідносин;
- правового значення встановлення часу та місця відкриття спадщини;
- порядку та умов спадкування за заповітом;
- особливостей скасування та зміни заповіту, визнання заповіту недійсним;
- порядку та умов спадкування за законом;
- специфіки зміни черговості одержання права на спадкування;
- порядку здійснення права на спадкування;
- особливостей спадкування окремих видів майна;
- охорони та управління спадковим майном;
- прийняття спадщини та відмови від прийняття спадщини;
- судової практики в сфері спадкових правовідносин;

б) формування практичних навичок у предметній сфері спадкового права:

- уміння застосувати знання з спадкового права у практичній діяльності;
- здатність застосовувати юридичну аргументацію;
- здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності;
- навички самостійної підготовки проектів заповітів, самостійного розрахунку частки у спадщини та ін.;
- використання методології, принципів і прецедентної практики ЄСПЛ, Конституційного Суду та Верховного Суду.

Пререквізити: Для вивчення навчальної дисципліни та максимально якісного забезпечення підготовки фахівців з корпоративного права, студент повинен мати знання із навчальних дисциплін: «Теорія права», «Цивільне право (Загальна частина)», «Цивільне право (Особлива частина)», «Римське право».

Результати навчання.

Процес вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти спрямований на формування наступних загальних і професійних компетентностей:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2);
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3);
- здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7);
- здатності реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського(вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11);
- Здатність планувати та управляти часом (ЗК19).

Фахові компетентності:

- Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи. (СК3)
- Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. (СК7);

- Здатність застосовувати правові принципи та доктрини (СК8);
- Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності (СК9).
- Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (СК14).

Програмні результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен**:**

- давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю (РН5);
- вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію. (РН10)
- знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. (РН13)
- вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (РН15);
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях. (РН22)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІГИ
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	2	3	90	15	30	-	-	45	-	залік
Заочна	4	2	3	90	4	6	-	-	80	-	залік

СТРУКТУРА ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	Змістовий модуль 1. Становлення та розвиток спадкового права. Відкриття спадщини.											
Тема 1.1 Історія розвитку та становлення спадкового права	8	1	2	-	-	5	5,75	0,25	0,5	-	-	5
Тема 1.2. Основні положення та	8	1	2	-	-	5	10,75	0,25	0,5	-	-	10

поняття науки спадкового права												
Тема 1.3 Спадкові правовідносини та їх суб'єкти	10	1	4	-	-	5	11	0,5	0,5	-	-	10
Тема 1.4 Відкриття спадщини	11	2	4	-	-	5	11	0,5	0,5	-	-	10
Разом за ЗМ1	37	5	12	-	-	20	38,5	1,5	2	-	-	35
	Змістовий модуль 2. Спадкування за заповітом. Спадкування за законом. Порядок переходу спадщини від спадкодавця до спадкоємців											
Тема 2.1. Спадкування за заповітом	11	2	4	-	-	5	11	0,5	0,5	-	-	10
Тема 2.2 Спадкування за законом	11	2	4	-	-	5	11,5	0,5	1	-	-	10
Тема 2.3 Особливості спадкування окремих видів майна	11	2	4	-	-	5	11	0,5	1	-	-	10
Тема 2.4 Охорона та управління спадковим майном	9	2	2	-	-	5	6	0,5	0,5	-	-	5
Тема 2.5 Здійснення права на спадкування. Спадковий договір	11	2	4	-	-	5	11	0,5	1	-	-	10
Разом за ЗМ 2	53	10	18	-	-	25	51,5	2,5	4	-	-	45
Усього годин	90	15	30	-	-	45	90	4	6	-	-	80

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

	Назва теми з основними питаннями
1.1	**Історія розвитку та становлення спадкового права** 1. Історія розвитку давньоримського спадкового права 2. Розвиток спадкового права України у складі Російської імперії (XIX – на поч. XX століть) 3. Розвиток спадкового права за часів Австро-Угорської імперії, до складу якої входили західноукраїнські землі (в XIX – на поч. XX ст.) 4. Розвиток спадкового права України у складі СРСР **5.** Розвиток спадкового права у незалежній Україні (1991-2026 рр.)
1.2	**Основні положення та поняття науки спадкового права** 1. Поняття спадкового права як науки, навчальної дисципліни та підгалузі права 2. Предмет та метод правового регулювання. 3. Джерела спадкового права та їх загальна характеристика 4. Принципи спадкового права 5. Співвідношення спадкового права з іншими галузями права.
1.3	**Спадкові правовідносини та їх суб'єкти** 1. Поняття, ознаки та класифікація спадкових правовідносин. 2. Поняття та підстави спадкування 3. Поняття та загальна характеристика понять «спадкодавець» і «спадкоємець».

	4. Фізичні особи, як суб'єкти спадкових правовідносин. 5. Юридичні особи як суб'єкти спадкових правовідносин. 6. Держава як суб'єкт спадкових правовідносин. 7. Об'єкт і предмет спадкових правовідносин. 8. Види спадкового правонаступництва.
1.4	**Відкриття спадщини** 1. Поняття спадщини та загальна характеристика 2. Відкриття спадщини. 3. Склад спадщини. Права, що не входять до складу спадщини. 4. Час відкриття спадщини. 5. Місце відкриття спадщини. 6. Усунення від спадкування. **7.** Спадковий реєстр.
2.1	**Спадкування за заповітом** 1. Поняття заповіту. 2. Принцип свободи заповіту. 3. Умови дійсності заповіту. Порядок і форма складання заповіту. Таємниця заповіту. 4. Заповідальний відказ. 5. Види заповітів. Заповіт подружжя. Заповіт з умовою. Заповіт з встановленням сервітуту. Секретний заповіт. 6. Тлумачення заповіту. Недійсність заповіту.
2.2	**Спадкування за законом** 1. Поняття спадкування за законом. 2. Черговість спадкування за законом. 3. Особливості спадкування окремих спадкоємців за законом. 4. Поняття спадкування за правом представлення. 5. Спадкова трансмісія. **6.** Обов'язкова частка у спадщині.
2.3	**2Особливості спадкування окремих видів майна** 1. Особливості спадкування квартир, будинків, земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості. 2. Спадкування частки у праві спільної сумісної власності. 3. Спадкування права на одержання страхових виплат. 4. Спадкування корпоративних прав. 5. Спадкування особистих немайнових прав та обов'язків. 6. Спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. 7. Спадкування заставленого майна. 8. Особливості спадкування вкладів у банках (фінансових установах). 9. Спадкування з іноземним елементом
2.4	**Охорона та управління спадковим майном** 1. Поняття охорони спадкових прав. 2. Строки охорони спадкових прав. 3. Способи охорони спадкових прав. 4. Особливості охорони окремих видів спадкового майна, які потребують спеціального зберігання. 5. Управління спадщиною.
2.5	**Здійснення права на спадкування. Спадковий договір** 1. Прийняття спадщини. Подання заяви на прийняття спадщини. 2. Строки для прийняття спадщини. Наслідки порушення строку для прийняття спадщини. 3. Право на відмову від прийняття спадщини. Правові наслідки відмови від

	прийняття спадщини. 4. Перехід права на прийняття спадщини (спадкова трансмісія). 5. Відумерлість спадщини. 6. Поділ спадщини між спадкоємцями. Перерозподіл спадщини. 7. Спадковий договір. Суб'єкти та форма спадкового договору. 8. Припинення, розірвання спадкового договору та визнання його недійсним**.**

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПЕРЕЛІКОМ ПИТАНЬ

	Назва теми (питання/завдання)
1.1	**Історія розвитку та становлення спадкового права** 1. Розвиток давньоримського спадкового права. 2. Особливості спадкування у Київській Русі. 3. Характеристика спадкування у Польсько-Литовському князівстві. 4. Спадкове право періоду Гетьманщини. 5. Спадкування часів Австро-Угорщини. 6. Спадкове право у Російській імперії. 7. Стан законодавчого регулювання спадкових правовідносин у Радянському Союзі. 8. Особливості спадкового права в Україні на сучасному етапі.
1.2	**Основні положення і поняття науки спадкового права** 1. Поняття спадкового права як науки, навчальної дисципліни та підгалузі права. 2. Принципи спадкового права та функції спадкового права. 3. Предмет і метод спадкового права. 4. Джерела спадкового права. 5. Співвідношення спадкового права з іншими галузями права. 6. Спадкове право зарубіжних країн.
1.3	**Спадкові правовідносини та їх суб'єкти** 1. Спадкові правовідносини та їх класифікація. 2. Зміст спадкових правовідносин. 3. Зміст понять «спадкодавець» і «спадкоємець». 4. Фізичні особи, як суб'єкти спадкових правовідносин. 5. Юридичні особи як суб'єкти спадкових правовідносин. 6. Держава як суб'єкт спадкових правовідносин. 7. Об'єкт і предмет спадкових правовідносин. 8. Підстави спадкування. 9. Види спадкового правонаступництва.
1.4	**Відкриття спадщини** 1. Спадщина: поняття та характеристика. 2. Відкриття спадщини. 3. Склад спадщини. 4. Час відкриття спадщини. 5. Місце відкриття спадщини. 6. Повідомлення спадкоємців про відкриття спадщини. 7. Усунення від спадкування. 8. Спадковий реєстр. 9. Спадковий процес.
2.1	**Спадкування за заповітом** 1. Поняття та загальна характеристика заповіту. 2. Умови дійсності заповіту. 3. Порядок складання заповіту. Форма заповіту. 4. Принцип свободи заповіту. Таємниця заповіту. 5. Зміна заповіту. Скасування заповіту. 6. Види заповітів: - секретний заповіт;

	- заповіт з умовою ; - заповіт подружжя; - заповіт з встановленням сервітуту. 7. Заповідальні розпорядження. 8. Тлумачення заповіту. Недійсність заповіту.
2.2	**Спадкування за законом** 1. Поняття спадкування за законом. 2. Черговість спадкування за законом. 3. Особливості спадкування окремих спадкоємців за законом. 4. Поняття спадкування за правом представлення. 5. Спадкова трансмісія. 6. Обов'язкова частка у спадщині.
2.3	**Особливості спадкування окремих видів майна** 1. Спадкування предметів звичайної домашньої обстановки та вжитку. 2. Спадкування квартир, будинків, земельних ділянок та інших об'єктів нерухомості. 3. Спадкування вкладів у банках (фінансових установах). 4. Спадкування особистих немайнових прав та обов'язків. 5. Спадкування заставленого майна. 6. Спадкування корпоративних прав. 7. Спадкування права на одержання страхових виплат. 8. Спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди. Спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем. 9. Спадкування з іноземним елементом.
2.4	**Охорона та управління спадковим майном** 1. Поняття охорони спадкових прав. Заходи щодо охорони спадкового майна. 2. Строки охорони спадкового майна. 3. Способи охорони та зберігання спадкового майна. 4. Особливості охорони окремих видів спадкового майна, які потребують спеціального зберігання. 5. Управління спадщиною. Договір на управління спадщиною.
2.5	**Т Здійснення права на спадкування. Спадковий договір** 1. Порядок прийняття спадщини. 2. Строк для прийняття спадщини і строк для відмови від прийняття спадщини. Заява про прийняття спадщини, заява про відмову від спадщини 3. Перехід права на прийняття спадщини. 4. Приростання спадкових часток. 5. Видача, зміна і скасування свідоцтва про право на спадщину. 6. Поняття відумерлої спадщини. Порядок визнання спадщини відумерлою. Особливості переходу відумерлої спадщини у власність держави. 7. Поділ спадщини між спадкоємцями. Перерозподіл спадщини. 8. Поняття спадкового договору. Суб'єкти та форма спадкового договору. 9. Припинення, розірвання спадкового договору та визнання його недійсним.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин
1.1	**Тема: Ґенеза спадкового права в Україні** 1.Складіть порівняльно-правову таблицю етапів формування спадкового права в Україні, відобразивши джерела права, коло спадкоємців та засади спадкування для кожного періоду. 2.Підготуйте аналітичне есе про особливості правового регулювання заповіту та спадкування за договором за Статутами Великого князівства Литовського.	5

	3.Складіть порівняльну схему рецепції принципу когнатського та агнатського споріднення у спадковому праві від римського права до сучасного ЦК України.	
1.2	**Тема: Доктрина науки спадкового права** 1. Складіть таблицю міжгалузевого співвідношення спадкового права із сімейним, земельним та податковим правом. 2. Підготуйте порівняльну таблицю моделей спадкування в країнах континентальної (Франція, Німеччина) та англо-американської системи права. 3. Проаналізуйте та узагальніть 2 – 3 актуальні правові позиції Верховного Суду щодо тлумачення норм спадкового права та розкрийте їх значення для практики.	5
1.3	**Тема: Відкриття спадщини** 1. Складіть алгоритм (таблицю дій) нотаріуса щодо перевірки факту смерті, часу і місця відкриття спадщини. 2. Складіть схему визначення місця відкриття спадщини для майна, що розташоване за межами території України. 3. Проаналізуйте судове рішення Верховного Суду щодо встановлення місця або часу відкриття спадщини та сформулюйте власні висновки.	5
1.4	**Тема: Спадкові правовідносини** 1. Складіть таблицю порівняння правового статусу спадкоємця за законом, спадкоємця за заповітом та відказоодержувача. 2. Складіть проєкт позовної заяви про усунення спадкоємця від права на спадкування на підставі ч. 5 ст. 1224 ЦК України (ухилення від надання допомоги). 3. Проаналізуйте практику Верховного Суду щодо підстав усунення від права на спадкування (ст. 1224 ЦК України), виокремивши підстави для задоволення або відмови в позові.	5
2.1	**Тема: Складання та виконання заповіту** 1. Складіть проєкт заповіту із встановленням сервітуту, заповідального відказу та з призначенням виконавця заповіту. 2. Складіть схему класифікації заповітів за формою, суб'єктивним складом та спеціальними умовами (подружжя, з умовою, секретний тощо). 3. Проаналізуйте рішення Верховного Суду щодо визнання заповіту недійсним або застосування правил тлумачення заповіту *favor contractus (favor negotii)*.	5
2.2	**Тема: Відумерлість спадщини** 1. Складіть порівняльну таблицю відмінностей між спадкуванням територіальною громадою за законом та визнанням спадщини відумерлою. 2. Складіть проєкт заяви органу місцевого самоврядування до суду про визнання спадщини відумерлою відповідно до вимог ЦПК України. 3. Проаналізуйте судове рішення щодо повернення спадкоємцю майна, визнаного відумерлим, у разі з'явлення спадкоємця після ухвалення рішення суду.	5
2.3	**Тема: Правове оформлення спадкових прав** 1. Складіть проєкт позовної заяви про надання додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини (із зазначенням поважних причин). 2. Складіть проєкт договору про поділ спадкового майна між спадкоємцями із застосуванням переважного права на виділ	5

	майна в натурі. 3. Проаналізуйте практику Верховного Суду щодо порядку та строків задоволення вимог кредиторів спадкодавця (ст. 1281 - 1282 ЦК України).	
2.4	**Тема: Спадковий договір** 1. Складіть порівняльну таблицю відмінностей спадкового договору від договору довічного утримання (догляду) та заповіту. 2. Підготуйте проєкт спадкового договору за участю подружжя з покладенням на набувача обов'язків вчинити дії майнового та немайнового характеру. 3. Проаналізуйте судове рішення Верховного Суду щодо підстав розірвання або визнання недійсним спадкового договору.	5
2.5	**Тема: Охорона спадкового майна.** 1. Складіть проєкт Акту опису спадкового майна нотаріусом із виокремленням цінностей та майна, що потребує спеціального зберігання. 2. Складіть проєкт договору на управління спадщиною (корпоративними правами/земельною ділянкою) за участю нотаріуса та управителя. 3. Проаналізуйте судове рішення щодо відшкодування витрат на утримання, догляд та охорону спадкового майна.	5
	Разом	**45**

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Вид завдання	**Критерії оцінювання та вимоги до виконання**	**Макс.бал**
Завдання 1 *(Таблиця / Алгоритм)*	• Повнота та правильність охоплення критеріїв/етапів порівняння • Логічність структури та системність викладу •Точність юридичного понятійного апарату та дотримання чинного законодавства	1.5
Завдання 2 *(Есе / Схема / Проєкт документа)*	• Дотримання вимог юридичної техніки, ЦК, ЦПК України та нотаріального діловодства • Наявність усіх істотних умов, обов'язкових реквізитів та логіки викладу •Глибина теоретичного обґрунтування (для есе/схем)	1.5
Завдання 3 *(Аналіз практики ВС / Судового рішення)*	• Виокремлення ключової правової позиції Верховного Суду. • Чітке висвітлення підстав задоволення/відмови в позові або тлумачення норм • Формулювання власних обґрунтованих висновків щодо практичного значення рішення	1.5
Разом за тему	**Максимальна сумарна оцінка за тему**	**5**

Методи навчання

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності.

Під час викладання навчальної дисципліни застосовуються так освітні технології, як: інтерактивні та мережеві технології, інформаційно-комунікативні технології, аудіовізуальні технології, ситуативного моделювання, проектні технології, навчання як дослідження, онлайн-платформи «Moodle» та «Kahoot».

Методи навчання і викладання навчальної дисципліни: загальнонаукові і спеціальні методи пізнання правових явищ: логічний, проблемний, дослідницький, ситуаційний, метод Сократа, лекція-диспут, лекція-презентація, групова дискусія, опрацювання кейсів, аналіз і рішення ситуативних задач, моделювання судових засідань, підготовка процесуальних документів, самостійна робота з літературою, Інтернет-ресурсами.

Система контролю та оцінювання

- методи контролю: кумулятивний метод: 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни студент набирає методом додавання балів, одержаних ним на кожному практичному занятті. Ще 50 % майбутньої підсумкової оцінки з навчальної дисципліни студент набирає за результатами складання заліку;

- форми контролю:

поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання індивідуальних завдань шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, бліц-опитування; письмових самостійних робіт (есе, рефератів, написання тематичних глосаріїв тощо); виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; розв'язання кейсів з практичних завдань та задач-казусів; аналізу та обґрунтування (чи заперечення) судових рішень; взаємоконтролю студентів у парах та малих групах тощо;

підсумковий контроль – залік, який максимально оцінюється у 50 балів і складається з двох частин: 1) усна відповідь студента, яка оцінюється в 50 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ У МЕЖАХ ОП «ПРАВО» З НАВЧАЛЬНОЇ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПАДКОВЕ ПРАВО»

Усний виступ та виконання письмового завдання під час практичного заняття	Критерії оцінювання
5 балів	Студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття; в повному обсязі володіє здатністю застосовувати знання завдань, принципів, доктрини корпоративного права та його правових інститутів; вільно самостійно та аргументовано викладає особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань; демонструє здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності; логічно визначає належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, провівши збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, доступних інформаційних технологій і баз даних; володіє здатністю до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; логічно, критично і системно аналізує документи, розуміє їх правовий характер і значення. Правильно вирішив усі практичні завдання
4 бали	Студент добре засвоїв теоретичний матеріал заняття; достатньо повно володіє здатністю застосовувати знання завдань, принципів, доктрини корпоративного права та його правових інститутів; викладає особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права під час усних виступів та письмових відповідей; в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; логічно

	визначає належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, провівши збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел, доступних інформаційних технологій і баз даних; володіє здатністю до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації; логічно, критично і системно аналізує документи, розуміє їх правовий характер і значення. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість практичних завдань
3 бали	Студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми; в цілому володіє здатністю застосовувати знання завдань, принципів, доктрини корпоративного права та його правових інститутів; фрагментарно викладає особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; намагається викладати основний зміст навчального матеріалу під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, доступних інформаційних технологій і баз даних, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища. Правильно вирішив половину практичних завдань
2 бали	Студент не в повному обсязі опанував навчальний матеріал теми; не в повному обсязі володіє здатністю застосовувати знання завдань, принципів, доктрини корпоративного права та його правових інститутів; не знає наукових фактів, визначень; фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права під час усних виступів та письмових відповідей; недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності; майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані. Правильно вирішив меншість практичних завдань
1 бал	Студент частково володіє здатністю застосовувати знання завдань, принципів, доктрини корпоративного права та його правових інститутів; не в змозі викласти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права, зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі практичні завдання
0 балів	Студент не володіє здатністю застосовувати знання завдань, принципів, доктрини корпоративного права та його правових інститутів; викласти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права; не спроможний

	викласти навчальний матеріал з дисципліни; відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані; не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного практичного завдання

Розподіл балів, які отримують студенти
(залік)

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА МОДУЛЯМИ Поточне оцінювання (*аудиторна та самостійна робота*)									**Підсумковий контроль залік**	**Сумарна к-ть балів (мах.)**
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ І				ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ ІІ					**50**	**100**
1.1	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**2.5**		
5	5	5	10	5	5	5	5	5		
ВСЬОГО - 25				**ВСЬОГО - 25**						

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ У МЕЖАХ ОП «ПРАВО» З НАВЧАЛЬНОЇ ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СПАДКОВЕ ПРАВО»
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	Відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	Добре
Задовільно	D (60-69)	Задовільно
	E (50-59)	Достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Історія розвитку спадкового права в країнах Західної Європи.
2. Розвиток спадкового права України у складі Російської імперії (XIX – на поч. XX століть).
3. Розвиток спадкового права за часів Австро-Угорської імперії, до складу якої входили західноукраїнські землі (в XIX – на поч. XX ст.).
4. Розвиток спадкового права України у складі СРСР.
5. Розвиток спадкового права незалежної України (1991- 2020 рр.).
6. Поняття і предмет спадкового права.
7. Джерела спадкового права.
8. Принципи спадкового права.
9. Спадкові правовідносини.

10. Суб’єкти спадкових правовідносин.
11. Об’єкт спадкових правовідносин.
12. Зміст спадкових правовідносин.
13. Поняття і види спадкування.
14. Відкриття спадщини.
15. Місце відкриття спадщини
16. Час відкриття спадщини.
17. Склад спадщини.
18. Особливості спадкування об’єктів незавершеного будівництва.
19. Особливості спадкування самочинного будівництва.
20. Особливості спадкування частки учасника підприємницького товариства.
21. Особливості спадкування частки співвласника приватизованої квартири (будинку).
22. Особливості спадкування авторських прав.
23. Особливості спадкування права на одержання страхових виплат.
24. Особливості спадкування права на відшкодування збитків, моральної шкоди та сплату неустойки.
25. Особливості спадкування обов'язку відшкодувати майнову шкоду (збитки) та моральну шкоду, яка була завдана спадкодавцем.
26. Усунення від права на спадкування.
27. Поняття заповіту та умови його дійсності.
28. Види заповітів.
29. Секретний заповіт.
30. Заповіт з умовою.
31. Спільний заповіт подружжя.
32. Право на заповіт. Свобода заповіту.
33. Форма і порядок вчинення заповіту.
34. Зміст заповіту.
35. Свобода заповіту. Обов’язкова частка у спадщині.
36. Зміна та скасування заповіту.
37. Недійсність заповіту.
38. Тлумачення та виконання заповіту.
39. Підстави спадкування за законом.
40. Черговість спадкування.
41. Спадкування за правом представлення.
42. Способи прийняття спадщини.
43. Строки прийняття спадщини.
44. Відмова від прийняття спадщини.
45. Спадкова трансмісія.
46. Відумерлість спадщини.
47. Частки у спадщині (в т.ч. приростання часток, поділ і перерозподіл спадщини).
48. Оформлення права на спадщину.
49. Аналіз судової практики щодо визнання заповіту недійсним.
50. Аналіз судової практики щодо пропущення строку, визначеного для прийняття спадщини

Зарахування результатів неформальної освіти

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» та рішення кафедри.

Зарахування результатів неформальної освіти (онлайн-курсів, тренінгів, літніх шкіл від Prometheus, Coursera, Ради Європи чи НШСУ) здійснюється за заявою здобувача на підставі підтвердних сертифікатів із зазначенням обсягу годин та набутих компетентностей. Надані

документи розглядаються кафедрою на предмет їх відповідності робочій програмі дисципліни.

Залежно від рівня покриття програмного матеріалу комісія ухвалює рішення про повне перезарахування дисципліни (при збігу понад 75% обсягу та результатів навчання) або часткове зарахування окремих тем, модулів чи практичних завдань. Підсумкове рішення оформлюється протоколом кафедри з унесенням відповідних балів до процесуальної відомості.

Рекомендована література:

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text
2. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text
4. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text
5. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text
6. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 р. № 3425-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text
7. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01 липня 2004 р. № 1952-IV URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1952-15#Text
8. Про затвердження положення про державний нотаріальний архів: Наказ Міністерства юстиції України від 18 травня 2009 р. №870/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-09#Text
9. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: Наказ Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 р. № 296/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12#Text
10. Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування: наказ Міністерства юстиції України від 11 листопада 2011 р. № 3306/5. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1298-11#Text
11. Про затвердження Порядку державної реєстрації заповітів і спадкових договорів у Спадковому реєстрі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 травня 2011 р. №491. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/491-2011-%D0%BF#Text
12. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text
13. Про акціонерні товариства: Закон України від 27 липня 2022 року № 2465-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text
14. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text
15. Про оренду землі: Закон України від 06 жовтня 1998 р. № 161-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text
16. Про приватизацію державного житлового фонду: Закон України від 19 червня 1992 р. № 2482-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2482-12#Text
17. Щодо практики укладання договорів на управління спадщиною: Лист Міністерства юстиції України від 4 жовтня 2005 р. N 31-32/1694 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1694323-05#Text
18. Постанова Кабінету Міністрів України «Про деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» від 28.02.2022 р. № 164. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2022-%D0%BF#Text

19. Методичні рекомендації щодо вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із вжиттям заходів щодо охорони спадкового майна, видачею свідоцтв про право на спадщину та свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя: схвалено рішенням Науково-експертної ради з питань нотаріату при Міністерстві юстиції України від 29.01.2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001323-09#Text

Судова практика

1. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про спадкування» від 30.05.2008 р. № 7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08#Text
2. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування» від 16.05.2013 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13
3. Огляд практики Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо розгляду справ у спорах, що виникають із спадкових відносин. Київ, 2019. Вип. 4. 43с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/ogljad_KCS.pdf
4. Постанова Верховного Суду від 21 вер. 2020 р. у справі № 130/2517/18. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/91680615 – про призначення додаткового строку для спадкування у разі необізнаності про існування заповіту
5. Постанова Верховного Суду від 18 груд. 2020 р. у справі № 761/19573/15-ц. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93667018 – про наявність у спадкодавця тяжкого психічного розладу та безпорадний стан, необхідний для усунення спадкоємця від права на спадщину
6. Постанова Верховного Суду від 21 жовт. 2020 р. у справі № 662/541/15-ц. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/93053286 – про спадкування майнової шкоди
7. Про судову практику у справах про спадкування : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 2008 р. № 7. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08#Text
8. Лист вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 16 травня 2013 р. № 24-753/0/4-13 "Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13#Text
9. Постанова Верховного Суду у складі Об'єднаної палати Касаційного цивільного суду від 05.09.2022 року у справі № 385/321/20 (про визнання свідоцтва про право на спадщину недійсним, скасування державної реєстрації права власності та державного акта про право власності на земельну ділянку).
10. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 13 липня 2022 року справа по справі № 755/17978/20 (про усунення особи від права на спадкування за законом).
11. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Першої судової палати Касаційного цивільного суду від 07.12.2023 у справі № 548/2415/21 (щодо поважності причин пропущення шестимісячного строку, визначеного статтею 1270 ЦК України).
12. Постанова Верховного Суду від 13 березня 2020 року у справі № 314/2550/17.
13. Постанова Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 14.11.2022 року у справі 148/1923/20 (про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини (при проживанні спадкоємців у сільській місцевості чи за межами України)).
14. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду від 02 червня 2022 року у справі № 602/1455/20.
15. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 30.11.2023 року у справі № 524/8967/21.
16. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Третьої судової палати Касаційного цивільного суду від 04 травня 2022 року у справі № 372/4235/19.
17. Постанова Верховного Суду від 01 квітня 2020 року у справі № 707/1803/16 .
18. Постанови Верховного Суду у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 12 серпня 2020 року у справі № 199/5826/16.

19. Постанова Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду від 28.09.2022 у справі № 530/1995/18 (про визнання заповіту недійсним).
20. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 17 квітня 2018 року у справі № 522/407/15-ц (№ 14-53цс18) (строк вимоги кредитора і строк позовної давності).
21. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20 березня 2019 року у справі № 350/67/15-ц (№ 14-652цс18) (право на завершення приватизації земельної ділянки).
22. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 20 листопада 2019 року у справі № 368/54/17 (№ 14-487цс19) (довічне успадковуванне володіння).
23. Постанова Верховного Суду від 03 квітня 2019 року у справі № 525/1385/16-ц (№ 61-27443св18) (спадкування права користування земельною ділянкою).
24. Постанова Верховного Суду від 28 листопада 2018 року у справі № 2-1201/2005 (№ 61-13700св18) (скасування чи визнання заповіту недійсним).
25. Постанова Верховного Суду від 26 червня 2019 року у справі № 369/3186/17 (№ 61-42486св18) (Складення нового заповіту передбачає втрату чинності попереднім заповітом повністю або частково).
26. Постанова Верховного Суду від 21 березня 2018 року у справі № 161/11682/15-ц (№ 61-3563св18) (Спадкування заборгованості за аліментами).
27. Постанова Верховного Суду від 18 вересня 2019 року у справі № 640/6274/16-ц (№ 61-25487св18) (зобов'язання за попередніми договорами купівлі-продажу та договором позики входять до складу спадщини).
28. Постанова Верховного Суду від 20 лютого 2019 року у справі № 755/7730/16-ц (№ 61-2935св18) (Обставини, які підлягають встановленню при вирішені спорів про стягнення заборгованості за вимогами кредитора до спадкоємців боржника).
29. Постанова Верховного Суду від 04 квітня 2018 року у справі № 233/6868/15-ц (№ 61-5921св18) (Усунення від права на спадкування).
30. Постанова Верховного Суду від 13 грудня 2018 року у справі № 459/295/16-ц (№ 61-19401св18) (Визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини).
31. Постанова Верховного Суду від 04 грудня 2019 року у справі № 697/2052/17-ц (№ 61-3014св19) (Належний відповідач у справах про визначення додаткового строку для подання заяви про прийняття спадщини).
32. Постанова Верховного Суду від 30 травня 2018 року у справі № 483/597/16-ц (№ 61-5184св18) (зменшення обов'язкової частки у спадщині).
33. Постанова Верховного Суду від 04 вересня 2019 року у справі № 450/328/15-ц (№ 61-14110св18) (право на обов'язкову частку не входить до складу спадщини).
34. Постанова Першої судової палати КЦС Верховного Суду від 25 квітня 2018 року у справі № 645/3265/13-ц (№61-5552свп18) (способи захисту прав кредитора).
35. Постанова Об'єднаної палати Верховного Суду від 23 січня 2019 року у справі № 2-2697/11 (№ 61-28147сво18) (Заміна сторони у виконавчому провадженні у разі смерті боржника).
36. Постанова Верховного Суду від 05 лютого 2020 року у справі № 564/721/16-ц (№ 61-1654св19) (Право вимоги кредитора до спадкоємців про стягнення у межах вартості спадкового майна грошових коштів на підставі статті 625 ЦК України).
37. Постанова Верховного Суду від 24 липня 2019 року у справі № 686/5377/18 (№ 61-38613св18) (заміна сторони виконавчого провадження про стягнення аліментів у разі смерті стягувача).
38. Постанова Великої Палати ВС від 26 червня 2024 року у справі № 686/5757/23 (щодо того, чи є необізнаність спадкоємця за законом про наявність заповіту поважною причиною пропуску строку для прийняття спадщини).
39. Постанова ВС від 26 червня 2024 року у справі № 489/8011/18 (щодо зміни черговості одержання спадкоємцями за законом права на спадкування).
40. Постанова ВС від 28 лютого 2024 року у справі № 495/6360/19 (щодо спадкової трансмісії).

41. Постанова ВС від 1 вересня 2021 року у справі № 720/2683/19 (щодо спадкової трансмісії).
42. Постанова ВС від 1 липня 2024 року у справі № 461/7330/15-ц (щодо спадкуванн за правом представлення).
43. Постанова ВС від 20 березня 2024 року у справі № 545/1231/23 (щодо визначення додаткового строку для прийняття спадщини).
44. Постанова Верховного Суду від 20 липня 2022 року у справі № 461/2565/20 (щодо відсутності у тексті заповіту відомостей про фізичні вади здоров'я, неможливості самостійно прочита та власноручно підписати заповіт).
45. Постанова Верховного Суду від 25 травня 2022 року у справі № 542/1648/19 (щодо встановлення факту проживання з нею однією сім'єю не менш як п'ять років до часу відкриття спадщини).
46. Постанова Верховного Суду від 14 лютого 2022 року у справі № 243/13575/19 (щодо можливості спадкувати право на отримання страхових виплат).
47. Постанова Верховного Суду від 5 вересня 2022 року у справі № 385/321/20 (щодо позовної давності у справах про визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину).
48. Постанова ВС від 14 грудня 2023 року у справі № 199/1204/21 (підстави спадкування за законом).
49. Постанова ВС від 20 травня 2026 року № 522/6862/24 (провадження № 61-13587св25) (щодо відмови від спадщини).
50. Постанова Верховного Суду від 21 січня 2026 року у справі N 172/356/24 (щодо зміни черговості спадкування)
51. Постанова Верховного Суду від 17 вересня 2025 року у справі N 758/2359/18 (припинення права на спадкування після розірвання шлюбу)
52. Постанова Верховного Суду від 30 липня 2025 року у справі N 336/13057/23 (щодо правонаступництва спадкоємців у разі смерті набувача за договором довічного утримання)
53. Постанова КЦС ВС від 19 травня 2021 року у справі N 937/10434/19 (застосування частини 3 статті 1268 ЦК України)
54. Постанова ОП КЦС ВС від 4 листопада 2024 року у справі N 504/3606/14-ц (щодо факту, коли спадкоємець не проживав зі спадкодавцем на час відкриття спадщини)
55. Постанова КЦС ВС від 03 липня 2024 року в справі N 587/1547/21 (ЦК 1963 року: факт прийняття спадщини)
56. Постанова Верховного Суду від 12 листопада 2025 року у справі N 523/16628/23 (про порядок оцінки нотаріусами угод, які були укладені під час дії ЦК УРСР 1963 року)
57. Постанова Верховного Суду від 26 березня 2025 року у справі N 183/5694/22 (про право на отримання страхових виплат у порядку спадкування за законом)
58. Постанова КЦС ВС від 25 січня 2023 року у справі N 676/47/21 (строки прийняття спадщини під час дії воєнного стану)
59. Постанова КЦС ВС від 23 грудня 2021 року у справі N 645/7452/19 (смерть особи зареєстрована як смерть невідомої особи - вплив на строки)
60. Постанова Верховного Суду від 03 грудня 2025 року у справі N 761/39934/24 (щодо початку перебігу строку для прийняття спадщини після ідентифікації померлого)

Основна

1. Актуальні проблеми спадкового права. Ю.О. Заіка, О.О. Ловьяк. Центр учбової літератури. 2024, 336 с.
2. Козловська Л. В. Теоретичні засади здійснення і захисту спадкових прав : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 448 с.
3. Коротюк О.В.Спадщина з іноземним елементом. Практичний посібник. ОВК. 2024. – 240 с.
4. Кухарєв О. Є. Актуальні питання спадкового права в судовій практиці : практичний посібник. Київ : Алерта, 2017. 260 с.

5. Кухарєв О. Є. Аналіз судової практики розгляду цивільних справ про спадкування : практ. посіб., 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Алерта, 2024. 422 с.
6. Кухарєв О. Є. Аналіз судової практики розгляду цивільних справ про спадкування: практичний посібник. Друге видання. Київ: Алерта, 2020. 362 с.
7. Кухарєв О.Є. Спадкове право України : підручник. Київ : Алерта, 2020. 362 с.
8. Кухарєв О. Є. Теоретичні та практичні проблеми диспозитивності у спадковому праві : монографія. Київ : Алерта, 2019. 498 с.
9. Михайлів М. О. Правове регулювання відносин спадкування в міжнародному приватному праві: монографія. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2022. 520 с.
10. Оновлення Цивільного кодексу України: формування підходів: колективна монографія; за ред. проф. Довгерта А.С. і проф. Харитонова Є.О. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 674 с.
11. Спадкове право: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / кол. авт. ; кер.авт. кол, канд. юрид. наук, доц. Нестерцова-Собакарь О.В. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр.справ. 2017. 164 с.
12. Спадкове право: проблеми теорії та практики : монографія / Г.В. Анікіна та ін. ; голов. ред. С.Д.Гринько. Хмельницький: Видавництво Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. 502 с.
13. Спадкове право: національний, порівняльний та міжнародний аспекти. Українсько-англомовне науково-практичне видання / за заг. ред. доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України С.Я. Фурси, кандидата юридичних наук, доцента О.В. Кіріяк. Київ: Алерта, 2025. 576 с.
14. Спадщина: оформлення права на спадщину; необхідні нотаріальні дії щодо спадкування; особливості під час дії воєнного стану; нормативно-правове регулювання; актуальна судова практика. / Укл.: Гудима В. В., Журавльов Д. В., Копотун І. М., Макушев П. В., Назимко Є. С., Пасіка С. П., Пєтков В. П., Пєтков С. В., Проць І. М., Скриньковський Р. М., Тиркало Ю. Є., Хитра О. Л., Чистоклетов Л. Г., Чубенко А. Г.; За заг. ред. Копотуна І. М— Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2025. — 588 с.
15. Спасибо-Фатєєва І. В. Спадкове право крізь призму судової практики : монографія. Київ: Екус, 2022. 536 с.
16. Цивільне право (особлива частина): навчальний посібник; за заг. ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої . Київ: Екус. 2022. 640 с.
17. Шишка Р. Спадкове право України: навчальний посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2021. 228 с.

Додаткова (допоміжна)

1. Апаров А. М., Коваленко Я. Г. Особливості спадкування корпоративних прав. Правова держава. 2018. № 29. С. 74-79.
2. Бичкова С. Визнання спадщини відумерлою: новелізація правового інституту за останні 15 років. Право України. № 2/2019. С. 107-118.
3. Бондарєва М. В. Спадковий нотаріальний процес та спадкові нотаріальні провадження. Підприємництво, господарство і право. № 7/2017. С. 4-8.
4. Бориславська М. В. Суб'єкти спадкового правонаступництва та суб'єкти (учасники) спадкових правовідносин. Університетські наукові записки. 2019. № 3. С. 136-157.
5. Валах В. В. Відмежування правонаступництва від суміжних явищ у цивільному праві. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2015. Вип. 30 (1). С. 114-118.
6. Гарієвська М.Б. Відмова від спадщини як спосіб здійснення права на спадкування. Юридичний науковий електронний журнал. №7. 2024. С. 89 – 93.
7. Гарієвська М.Б. Строк для прийняття спадщини: правові аспекти та наслідки пропуску. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2024. С. 241 – 246.
8. Гіжевський, В. К., Остролуцький, М. В. Спадковий договір: основи теорії. Правничий вісник Університету «КРОК». 2019. №35, С.51 – 58.
9. Гончаренко В. О. Правові наслідки відмови від прийняття спадщини / В. О. Гончаренко // Шерешевські читання: Проблеми цивілістики в умовах пандемії та ІТ : матер. Всеукр.

наук. конф. (м. Одеса, 10 грудня 2021 р.) / МОН України, НУ "ОЮА" ; за заг. ред.д.ю.н., проф. Є. О. Харитонова. – Одеса: Фенікс, 2021.– С. 16-19.
10. Гончарова А.В. Судовий порядок встановлення прав на спадкування та їх позбавлення. Право і суспільство. 2021. № 1. С. 47 – 52.
11. Дзера О. Теоретичні та практичні проблеми захисту права власності у спадкових правовідносинах. Вісник Національної академії правових наук України. Том 27, 2020. С. 115-132.
12. Дякович М.М. Правова природа заповіту подружжя за законодавством України // Legal Nature of the Will of Spouses under the Legislation of Ukraine // Journal of Advanced Research in Law and Economics; Craiova Vol. 9, Iss. 5(35), (Fall 2018). P. 1637-1642.
13. Дякович М. М. Особливості нотаріальної охорони і захисту у спадкових правовідносинах. Європейські перспективи. 2015. № 1. С. 136-140.
14. Дякович М., Каблак П. Недійсність заповіту: цивільно-правовий аспект. Право України. 2017. № 3. С. 137-148.
15. Заіка Ю. О. Механізм регулювання майнових правовідносин, що виникають після відкриття спадщини. Підприємництво, господарство і право. Випуск 6, 2021. С. 23-28.
16. Заіка Ю. О. Процедура нотаріального посвідчення заповіту: теоретичні та практичні проблеми. Право України. № 9/2020. С. 123-135.
17. Іванова К. Ю. Склад спадщини: теоретичні та практичні проблеми визначення. Порівняльно - аналітичне право. 2015. № 5. С. 111-116.
18. Колінько О. О., Ширимета А. В. Механізм реалізації спадкових правовідносин в умовах сучасності. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 5. С. 67-70.
19. Кравчик М. Б. Спадкові правовідносини як механізм здійснення спадкових прав. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Випуск 3, 2018. С. 102-107.
20. Кравчик М. Б. Становлення інституту спадкового договору. Матеріали міжнародна науково-практичної конференція «Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах», м. Запоріжжя, Класичний приватний університет Академія «БОЛАШАК» (Казахстан) 23-24 серпня 2019 року. С. 29-32.
21. Кравчик М. Б. Особливості розвитку спадкового договору та вплив іноземного законодавства на його формування. Науковий журнал Одеського державного університету внутрішніх справ «Південноукраїнський правничий часопис». Випуск 4, ч. 2. 2019. С. 121-125.
22. Кравчик М. Б. Форма заповіту за законодавством України та законодавством зарубіжних держав Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XXIV звітної науково-практичної конференції, м. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка 7-8 лютого 2019 року, І частина. С. 166-169.
23. Кухарєв О. Є. Догматична конструкція універсального правонаступництва у сфері спадкового права. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2020. № 3 (90). С. 40-49.
24. Кухарєв О. Є. Форми цивільно-правової відповідальності у сфері спадкового права. Модернізація цивільно-правової відповідальності. Матвєєвські цивілістичні читання. Матеріали між. наук.-практ. конф. Київ, 18 жовтня 2019 р. Київ, 2019. С. 115-119.
25. Кухарєв О. Співвідношення актів цивільного законодавства і договору у сфері спадкування. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 5. С. 25-28.
26. Кухарєв О. Є. Сутність заповіту подружжя за цивільним законодавством України. Форум права. 2016. № 3. С. 167-173.
27. Кухарєв О. Є. Окремі аспекти вирішення спорів щодо визнання права власності на спадкове майно. Вісник Верховного Суду України. 2017. № 11-12. С. 57-65.
28. Кухарєв О. Є. Теоретичні та практичні аспекти тлумачення заповіту як спеціального способу захисту прав спадкоємців. Часопис цивілістики. 2020. Вип. 39. С. 17–23.
29. Кухарєв О. Є. Феномен лежачої спадщини у спадковому праві. Право і Безпека. 2022. № 2. С. 149–157.

30. Лежнєва Т.М., Тітова І.В. Тлумачення заповіту за цивільним законодавством України. Право і суспільство. 2016. № 6 частина 2. С. 47-52.
31. Малик О. В. Правова природа спадкового правовідношення. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 1. С. 105-107.
32. Михайлів М. О. Межі здійснення права на вчинення заповіту. Правова позиція. №2 (31), 2021. С.55-59.
33. Михайлів М. О. Правова природа заповідального покладення: порівняльно-правовий аналіз. VII Юридичні могилянські читання : Всеукр. наук.-практ. конф. (Миколаїв, 8-12 лист. 2021 р.) Миколаїв, 2021. № 5. С. 26-29.
34. Михайлів М. О. Правова природа заповіту подружжя: порівняльно-правовий аналіз /The legal nature of marital testament: comparative law analyzes. Recht der Osteuropäischen Staaten. 2021. № 6. С. 54- 61.
35. Михайлів М. О. Правова природа права на спадкування в міжнародному приватному праві. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №4. С. 165-168.
36. Михайлів М. О. Правова природа секретного (таємного) заповіту в міжнародному приватному праві. Юридичний вісник. 2021. №2. С. 118-124.
37. Михайлів М. О. Правова природа управління спадщиною в міжнародному приватному праві. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. №2. С. 55-58.
38. Михайлів М. О. Правове регулювання відповідальності спадкоємців за боргами спадкодавця за законодавством України та іноземних держав. Юридичний вісник. 2022. № 1. С. 78-85.
39. Михайлів М. О. Проблеми у сфері правового регулювання спадкування за законом: цивільно-правові аспекти. Юридичний вісник. 2020. №5. С. 79-87.
40. Михайлів М. Колізійне регулювання спадкових відносин у міжнародному приватному праві України // Право України. № 6 / 2020. С. 127-147.
41. Михайлів М. О. Спадкування за заповітом в умовах рекодифікації цивільного законодавства України. Підприємництво, господарство і право. 2020. №10. С. 22-26.
42. Михайлів М. О. Усиновлені як спадкоємці за законом: порівняльно-правовий аналіз. Право і суспільство. 2021. № 6. С. 54- 60.
43. Михайлів М.О. Уніфікація колізійних норм у сфері спадкових відносин // Часопис Київського університету права № 2 / 2019. С. 131-137.
44. Михайлів М. О. Усунення від права на спадкування у відносинах міжнародного спадкування. Visegrad Journal on Human Rights. №4, 2021. С.151-155.
45. Надьон В. В. Обов'язки спадкоємців, що виникають при спадкуванні за законом. Теорія і практика правознавства. 2016. Вип. 1. С. 1-13.
46. Некіт К. Г. Управління спадковим майном: українські та європейські реалії. Часопис цивілістики. 2016. Вип. 20. С. 157-161.
47. Олійник О., Кривов'яз Є. Правова природа спадкових правовідносин. Legal Bulletin, 2020. 84–90.
48. Обривкіна, О. М., Амеліна, А. С. Правове регулювання спадкування окремих видів майна в Україні: проблеми та шляхи вирішення. *Ірпінський юридичний часопис*, 2023, №(1(10), 72–78.
49. Парасюк В.М. Онишко О.Б. Спадкування прав та обов'язків за договором купівлі-продажу неподільного об'єкта незавершеного будівництва/майбутнього об'єкта нерухомості (перший продаж): аналіз законодавчих новел. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 3. С. 186-190.
50. Печений О.П. До питання про особливості спадкових правовідносин. Проблеми законності. 2019. Вип. 129. С. 99–103.
51. Погребняк В. Я. Перехід суб'єктивних цивільних прав і правонаступництво як категорії цивільного права: сутність і співвідношення. Право і суспільство. 2019. № 1 (2). С. 38-44.
52. Розгон О. В. Визнання права власності на спадкове майно за спадковою трансмісією і при спадкуванні за законом у порядку черговості. Вісник Національної асоціації адвокатів України. 2020. № 11. С. 54–59.

53. Романюк Я. Загальні положення тлумачення договорів у цивільному праві України. Право України. 2017. № 2. С. 165-171.
54. Рубан О. Усунення від права на спадкування одного з батьків. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право. 2022. № 69. URL: http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/issue/view/15263
55. Сегенюк А. В. Особливості спадкування за законом. Часопис цивілістики. 2016. Вип. 20. С. 146-150.
56. Спасибо-Фатєєва І. В., Печений О. П. Недійсність заповіту: пошук оптимальної моделі збереження останньої волі заповідача (щодо юридичних наслідків посвідчення заповіту за межами нотаріального округу). Вісник Верховного Суду України. 2016. № 3. С. 43–48.
57. Спєсівцев Д.С. Спеціальне майнове право на об'єкт незавершеного будівництва, майбутній об'єкт нерухомості: проблеми правової природи та захисту. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 2. С. 99–102.
58. Тарасенко Л. Спадкування майнових авторських прав: проблеми правового регулювання. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2024. № 4. с. 7-18.
59. Тимченко Л.М. Поняття та значення часу відкриття спадщини. Юридичний науквоий електронний журнал. №1. 2018. С.46-48.
60. Федоренко Т. В. Проблеми правового регулювання спадкування за заповітом. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 3. С. 63-65
61. Федорич І. Я. Поняття і правові наслідки відмови від прийняття спадщини за цивільним законодавством України. Jurnalul juridic naţional: teorie şi practică. 2017. № 2 (24). С. 123-126.
62. Ходико Ю. Є. Правова природа об'єкта спадкового правовідношення. Право і суспільство. 2016. № 5. С. 59-64.
63. Юніна М. П. Особливості правового регулювання спільного заповіту подружжя. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2017. Вип. 3. Т. 1. С. 125–127.
64. Dikovska I. A., Prytyka I. D. Inheritance of a share in a limited liability company under Ukrainian law. Journal of Advanced Research in Law and Economics. 2019. Vol. 10, No 2. P. 528-532.
65. Kirillova E. A. Digital inheritance of social media accounts / E. A. Kirillova, A. V. Pavlyuk, O. E. Blinkov [et al.]. International Journal of Engineering and Advanced Technology. 2019. Vol. 8, No 4. P. 963-967.
66. Lutska, G., Karmaza, O., Koucherets, D., Makhinchuk, V., & Koroied, S. The analysis of the implementation of inheritance law in selected EU countries. Amazonia Investiga, 11(49), 2022. P.149-155.
67. Malcev V. A. The protection of the right to use the property by the european court of human rights judgments / V. A. Malcev, V. P. Kamishansky, V. L. Slesarev, [et al.]. International Journal of Civil Engineering and Technology. 2018. Vol. 9, № 10. P. 2013-2019.
68. Mussayeva I., Bozhkarauly A. Realization of the right of inheritance: Problems of legislation and law enforcement practice. Journal of Advanced Research in Law and Economics. 2018. Vol. 9, No 7. P. 2387-2392.
69. Spivack C. Broken links: A critique of formal equality in inheritance law. Wisconsin Law Review. 2019. No 2. P. 191-211.
70. Tadros V. Ownership and the moral significance of the self. Social Philosophy and Policy. 2019. Vol. 36, No 2. P.51-70.
71. Tur O., Theoretical problems of the legal nature of the loan agreement and its correlation with the credit agreement. / Kravchyk M., Polonka I., Levytska O., Pshoniak M. Estudios de Economia Aplicadathis. Spain, 39(6). 2021. DOI: 10.25115/eea.v39i6.5329. P.1-13.
72. Vapniarchuk V. V. (2019). Protection of ownership right in the court: The essence and particularities / V. V. Vapniarchuk, 1.1. Puchkovska, O. V. Tavolzhanskyi, R. I. Tashian. Asia Life Sciences. 2019. Vol. 2. P. 863-879.

73. Zalucki, M. Attempts to harmonize the inheritance law in europe: Past, present, and future. Iowa Law Review. 2018. Vol. 103, No 5. P. 2317-2338.
74. Zarosylo V. (2018). Features of the legal protection of property rights in Ukraine and the European Union / V. Zarosylo, Y. Korostashyvets, L. Maksymova [et al.]. Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Himychoho Universytetu. 2018. Vol. 6. P. 124-130.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України − http:// www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України − http:// www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт Конституційного суду України − http:// www.ccu.gov.ua
4. Офіційний сайт Верховного суду − https://supreme.court.gov.ua/
5. Офіційний сайт Міністерства юстиції України: https://minjust.gov.ua/
6. Сайт Європейського суду з прав людини - https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c
7. Ліга Закон: http://www.ligazakon.ua/
8. Єдиний державний реєстр судових рішень - http://www.reyestr.court.gov.ua

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни «Спадкове право» ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальним дослідженням чи міркуванням й об'єктивно оцінені викладачем.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ *«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* *https://media.chnu.edu.ua/media/ki5oim5j/kodeks-akademichnoi-dorbrochesnosti-ta-etyky.pdf?_gl=1*1gqn03s*_ga*Nzc1MDYwMjMwLjE3ODExMTczMjQ.*_ga_Q6273NZQ6Z*czE3ODc3MDE1ODckbzUkZzAkdDE3ODc3MDE1ODgkajU5JGwwJGgw*
- ✓ *«Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія _Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✓ *«Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія _Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.